

Ilgaz Gümüştas

Zugzwang

Masum Bir Yazı

Bu ay fuarda satrançseverlerle birlikte izlediğimiz bir filmde bahsetmek istiyorum. Filmimizin orjinal ismi "Searching for Bobby Fisher". Türkçeye "Masum Hamleler" ismiyle çevrilmiş. Filmin bütününe bakıldığında çok önemli konulara temas ettiği görülüyor. Senaryo bir satranç oyuncusunun gerçek yaşam hikayesinden alınmış. Dünya satranç şampiyonu Bobby Fisher'i örnek alan bir çocuğun satranç macerası ele alınıyor. Bununla da yeterli kalınmayarak satranç ve kazanma hırsı, bencillik, kişilik gelişimi gibi konular duyarlı bir şekilde inceleniyor. Çok başarılı bulduğum bu filmin mutlaka tüm satranç oyuncularının ve çocuğunu turnuvalara sokan velilerin izlemesi gerekiyor. Şimdi filmde örnek alınan dünya şampiyonu Bobby Fisher'in hayatına bakalım:

1943 Fisher'in Chicago'da doğduğu yıldır. Babası Alman soylu bir fizikçi, İsviçre'de doğan annesi ise A. B. D'de büyümüştür. Bobby iki yaşında iken, babası aileyi terketmiş, öyleki annesi, başta onunla olmak üzere, ayrıca birkaç yıl daha büyük olan ablasıyla uğraşmak zorunda kalmıştır. Aile 1949 yılında New York'a yerleşmiş, anneleri hastabakıcı olarak çalıştığı için çocuklar çoğu zaman kendi kendine bırakılmış durumda büyümüştür. Bütün bunlar çocukların karakterleri bakımından sağlam ve olgun büyümesine olumsuz etkiler bırakmıştır. Bu da kuşkusuz Fisher'in bundan sonraki yıllarda birçok tuhaf ve dengesiz hareket tarzları ve kararlarının temelini oluşturur. Ablasının aldığı satranç takımına dalan Fisher, sorulan sorulara cevap vermez oldu. 1951'den 1972 yılına kadar hayatında satrançtan başka bir şey olmadı. Tek bir istisna dışında: Rusça öğrenmek. Tabii ki satrancı daha iyi öğrenebilmek için çünkü başvuracağı temel kitaplar Rusça'ydı ve sonuç: Dünya Şampiyonluğu Aday Maçları: Fisher-Taimanov: 6-0, çeyrek final Fisher-Larsen: 6-0, yarı final Fisher-Petrosjan (9. Dünya Şampiyonu): 5-1 ve dünya Şampiyonluğu ünvan maçı Fisher-Spasski. 1. maç çoğu satranççının hemfikir olduğu gibi maçı hediye etmiş, amatör oyuncunun yapmayacağı bir hamle yapmıştır. 2. maç sırasında televizyonun çıkartacağı sesi bahane edip maça çıkmamıştır. 3. maça gelindiğinde Fisher uçak biletini almış eve dönerken, bir hakem arkadaşı tarafından zor bela geri döndürülmüştür. Sonuç: Fisher-Spasski: 7-3. Böylesine bir serinin dünya satranç tarihinde yanına yaklaşan olmamıştır. Dünya Şampiyonu Fisher bir sonraki ünvan maçını öne sürdüğü şartlar kabul edilmediği için oynamamış, satrancı da bırakmıştır. Daha önceleri de organizatörlerle kavga eden Fisher'in, örneğin ışıklandırma, havalandırma, sıcaklık, sandalyeler, oyun masaları, seyircilerle olan ara gibi turnuva şartları isteklerine uygun olmalıydı.

Sonuca baktığımızda inanılmaz skorlara ulaşan, neredeyse kimseyle anlaşamayan bir satranç oyuncusu profili karşımıza çıkıyor. Bu filmi seyrettikten sonra kendinize sorun: Siz dünyayla kavgalı bir dünya şampiyonu mu olmak isterdiniz yoksa herkesle olumlu ilişkiler kuran zayıf bir satranç oyuncusu mu?

(yararlanılan kaynak: Satrançta Dünya Şampiyonluğu Selim Palavan-A. Cemalettin Talum)

Önemli Not: Fisher Őu anda Amerika aleyhine söylediği sözlerden dolayı antidemokratik bir Şekilde Japonya'da cezaevindedir. Bu durumun yukarda anlatılanlarla bir ilgisi yoktur. İnsan Hakları 'na göre her insanın düşünmeye hakkı vardır. Birisine yapılmıŐ haksızlı hepimize yapılmıŐ demektir. Vicdanı olan herkesi bu olayı protesto etmeye davet ediyorum. Sloganımız her zaman aynı: "GENS UNA SUMUS" (BİZ BİR AİLEYİZ) ve ailemizden biri hapiste!